

освіти. Тому слід підтримати пропозиції щодо запровадження ступеневої підготовки, спочатку співробітника патрульної поліції, потім – слідчого.

Іншою важливою проблемою якості криміналістичної підготовки у вищих навчальних закладах є недостатність практичного досвіду викладачів. На жаль, сьогодні не є таємницею, що чимало викладачів криміналістики не мають достатнього досвіду практичної роботи. Проте і наявний досвід вимагає періодичного оновлення з урахуванням реалій сьогодення. Як вихід із ситуації нерідко пропонується комплектувати посади науково-педагогічних працівників виключно з осіб, що мають значний досвід практичної роботи. Але далеко не завжди людина, яка багато років працювала на практиці, виявить бажання змінити профіль роботи і з натхненням візьметься за новий напрям – науково-педагогічний. Крім того, не всі практики мають здібності викладацької роботи. Також все частіше лунають пропозиції щодо організації тривалої практики викладачів шляхом періодичного їхнього переведення на певний період до практичних підрозділів. Такий підхід суперечить чинному законодавству, спрямованому на реалізацію конституційної заборони примусової праці.

На наш погляд, в даному питанні не слід ставити практичний досвід викладача вище, ніж його науково-педагогічні здібності. Реальним виходом уявляється поєднання викладацької та практичної діяльності. Для цього доцільно передбачити роботу викладачів криміналістики відомчих ВНЗ за сумісництвом в науково-дослідних експертно-криміналістичних центрах МВС України та підрозділах техніко-криміналістичного забезпечення Національної поліції України. Крім того, слід активніше залучати до процесу викладання практичних працівників також на умовах сумісництва. Таким чином стане можливим налагодження реального зв'язку між науково-педагогічною та практичною роботою, що підвищить якість викладання, практичну спрямованість і обґрунтованість наукових розробок у галузі криміналістики.

Одержано 10.11.2017

УДК 343.13

Євген Володимирович СТРАШОК,

викладач кафедри юридичних дисциплін Сумської філії

Харківського національного університету внутрішніх справ

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ СЛІДЧОГО ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

В умовах чинного Кримінального процесуального кодексу України [1] якісне та ефектне виконання завдань кримінального провадження щодо забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування неможливе без належної організації та функціонування органу досудового розслідування. Слідчий як самостійний та процесуально незалежний суб'єкт, наділений владними повноваженнями, обмежений в проведенні більшості слідчих дій контролем зі сторони прокурора та слідчого судді.

Зважаючи на тенденцію інтеграції України у Європейське співтовариство, питання обмеження самостійності слідчого у прийнятті рішень та його надмірного контролю завжди привертало увагу науковців-процесуалістів, адже з однієї сторони – контроль роботи слідчого призводить до надмірної тяганини при здійсненні досудового розслідування та порушення принципу розумності строків, а з іншої – додатково встановлює гарантії дотримання прав людини, яка потрапляє в поле зору правоохоронних органів.

Питанням дослідження проблеми організації роботи слідчого поліції у кримінальному провадженні в умовах сьогодення займався чимало вчених, зокрема: Ю. І. Азаров, Ю. П. Аленін, О. В. Баулін, В. І. Галаган, Д. П. Письменний, О. А. Солдатенко, Л. Д. Удалова та інші. Попри це, враховуючи сучасні тенденції реформування кримінального процесуального законодавства у напрямі підвищення ефективності діяльності органів досудового розслідування, питання організації роботи слідчого потребує подальшого наукового дослідження з врахуванням не тільки сучасного національного та світового законодавства, а й відповідних практичних реалій роботи слідчого.

Метою даної роботи є аналіз положень кримінального процесуального законодавства, які впливають на організацію роботи слідчого поліції при здійсненні досудового розслідування у кримінальному провадженні.

Згідно п. 17 ч. 1 ст. 3 КПК України слідчий – це службова особа органу Національної поліції, органу безпеки, органу, що здійснює контроль за додержанням податкового законодавства, органу державного бюро розслідувань, органу Державної кримінально-виконавчої служби України, підрозділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України, уповноважена в межах компетенції, передбаченої цим Кодексом, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень. В окремих відомчих нормативно-правових актах щодо діяльності органів досудового слідства, зокрема у системі МВС України, під поняттям «слідчий», розуміють службових осіб ОВС, уповноважених в межах компетенції, передбаченої КПК України, здійснювати досудове розслідування кримінальних правопорушень [1, с. 173].

Головною проблемою організації роботи слідчого в умовах чинного КПК України є надмірне навантаження на слідчих. Порівнюючи з дією КПК України 1960 р., навантаження на слідчого зросло з кількох десятків справ на місяць до сотні кримінальних проваджень. Основна причина цього – зміна відносин між слідчими та оперативними співробітниками. Водночас, ще однією причиною надмірного навантаження можна виділити недосконалість ст. 214 КПК України, суть якої зводиться до внесення будь-яких відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань. В умовах сьогодення оперативні співробітники позбавлені ініціативи й працюють лише на підставі доручення слідчого. Виходом із ситуації могло б стати переведення достатньої кількості оперативних працівників на посади слідчих, але така ситуація є неприйнятною, враховуючи відмінність підготовки слідчих та оперативних працівників у вищих навчальних закладах.

Слідчий несе відповідальність за законність та своєчасність здійснення процесуальних дій. При цьому в деяких випадках йому необхідно погоджувати певні слідчі дії з прокурором або отримувати дозвіл слідчого судді. Кримінальний процесуальний закон передбачає, що у випадку відмови прокурора у погодженні клопотання слідчого, останній має право звернутися до керівника органу досудового розслідування, який після вивчення клопотання ініціює його розгляд прокурором вищого рівня.

Також, встановлено, що вказівки прокурора, які надаються у письмовій формі є обов'язковими до виконання слідчим. За невиконання вказівок прокурора встановлена кримінальна відповідальність.

Процесуальна самостійність та незалежність слідчого з однієї сторони забезпечується визначенням законом порядком його призначення на посаду та звільнення з посади, підвищеною відповідальністю за неповагу до слідчого та за незаконне втручання в його процесуальну діяльність, а з іншої сторони – надмірний контроль за його діяльністю нівелює його процесуальну самостійність, зокрема, погодженням відповідних слідчих дій у прокурора, отримання дозволів слідчого судді на здійснення окремих слідчих дій, обов'язок виконання вказівок прокурора у кримінальному провадженні.

Таким чином, організація роботи слідчого поліції має враховувати не тільки аспекти оптимальної європейської моделі загальних елементів дотримання прав людини, а й запити та очікування суспільства щодо протидії злочинності в Україні.

Одержано 03.11.2017

УДК 351.74

Богдан Іванович СЮРКАЛО,

кандидат економічних наук, доцент кафедри юридичних дисциплін
Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ;
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5282-631X>

ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ЕФЕКТИВНОСТІ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Сучасний стан підготовки кадрів для органів внутрішніх справ України, і Національної поліції в тому числі зазнає реформування паралельно із запровадженням Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України [6, с. 12.] Дослідження проблемних аспектів ефективності впливу освітніх і наукових заходів на підвищення якості кваліфікації кадрів,